

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA
CZWARTA SEKCJA

SPRAWA MALINOWSKA-BIEDRZYCKA przeciwko POLSCE¹

(SKARGA nr 63390/00)

WYROK – 5 października 2004 r.

W sprawie Malinowska-Biedrzycka przeciwko Polsce,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba
złożona z następujących sędziów:

Sir Nicolas Bratza, *Przewodniczący*,

Pani V. Strážnická,

Pan S. Pavlovski,

Pan L. Garlicki,

Pani E. Fura-Sandström,

Pani L. Mijović,

Pan D. Spielmann, *sędziowie*,

oraz Pan M. O'Boyle, *Kanclerz Sekcji*,

obradując na posiedzeniu niejawnym 14 września 2004 r.,
wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 63390/00) wniesionej 19 stycznia 1999 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału Praw Człowieka na podstawie artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatelkę polską, panią Jadwigę Malinowską-Biedrzycką („skarżąca”).

¹ Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi przez artykuł 44 § 2 Konwencji.

2. Skarżąca była reprezentowana przez pana W. Sz wajdlera, adwokata praktykującego w Sopocie. Rząd polski („Rząd”) reprezentowany był przez pełnomocników, pana K. Drzewickiego, a następnie pana J. Wołaszewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. 10 lipca 2001 r. Trybunał postanowił zakomunikować Rządowi skargę dotyczącą długości postępowania. Na podstawie artykułu 29 § 3 Konwencji zdecydowano, że przedmiot skargi zostanie rozpatrzony równocześnie z kryterium dopuszczalności skargi.

FAKTY

4. Skarżąca urodziła się w 1935 r. i mieszka w Sopocie, w Polsce.

A. Fakty przed 1 maja 1993 r.

5. W październiku 1988 r. skarżąca złożyła do Sądu Rejonowego w Gdańsku wniosek o podział majątku dorobkowego. Drugą stroną postępowania był jej były mąż, z którym rozwiodła się w 1988 r. Majątek dorobkowy składał się m.in. z domu w Gdańsku.

6. Sąd Rejonowy odbył wiele posiedzeń. Niektóre z nich były odraczane ze względu na nieobecność byłego męża skarżącej. Sąd zlecił przygotowanie wielu opinii biegłych.

B. Fakty po 1 maja 1993 r.

7. Posiedzenia wyznaczone na 20 września i 13 października 1993 r. zostały odroczone. Skarżąca była nieobecna na tych posiedzeniach z powodu choroby, a następnie śmierci córki.

8. Sąd odbył posiedzenie 22 listopada 1993 r.

9. Następne posiedzenia zostały przeprowadzone 21 lutego, 31 maja i 29 września 1994 r. Sąd przesłuchał świadków i nałożył grzywnę na jednego ze świadków, który się nie stawił.

10. W 1995 r. sąd przeprowadził sześć posiedzeń, na których przesłuchał strony i świadków. Postanowił ponadto, że konieczne jest sporządzenie nowej opinii biegłego.

11. Wizja lokalna nieruchomości wyznaczona na 5 lutego 1996 r. nie odbyła się, ponieważ były mąż skarżącej odmówił wpuszczenia jej i jej adwokata na teren spornej nieruchomości.

12. 4 kwietnia 1996 r. sąd zarządził przygotowanie kolejnej opinii biegłego. W konsekwencji biegły dokonał wizji nieruchomości. Przedstawił sądowi swoją

opinię 23 maja 1996 r.

13. Następnie obie strony postępowania zakwestionowały opinię biegłego.

14. Posiedzenia wyznaczone na 13 sierpnia i 13 września 1996 r. zostały odroczone na wniosek byłego męża skarżącej. Następne posiedzenia, wyznaczone na 25 października i 29 listopada 1996 r., zostały także odroczone z powodu nieobecności przed sądem biegłego.

15. Sąd odbył posiedzenie 7 stycznia 1997 r. Przesłuchał biegłego oraz zarządził sporządzenie opinii uzupełniającej.

16. Na posiedzeniu przeprowadzonym 25 marca 1997 r. były mąż skarżącej zwrócił się do sądu o zawieszenie postępowania.

17. 3 czerwca 1997 r. sąd postanowił zawiesić postępowanie, ponieważ ustalił, że zakończenie postępowania zależało od wyniku innego postępowania.

18. 9 grudnia 1997 r. skarżąca złożyła wniosek o podjęcie zawieszono postępowania, ponieważ ustala przyczyna zawieszenia, jako że inne postępowanie zostało zakończone wyrokiem Sądu Najwyższego z 13 sierpnia 1997 r.

19. 16 marca 1998 r. Sąd Rejonowy w Gdańsku podjął zawieszono postępowanie.

20. 19 i 5 listopada 1998 r. sąd przeprowadził posiedzenia. Postanowił następnie odbyć wizję lokalną i zarządził sporządzenie dodatkowej opinii biegłego. Dwie wizje lokalne, wyznaczone na 6 i 26 stycznia 1999 r., nie odbyły się.

21. Sąd odbył następne posiedzenia 17 stycznia i 3 kwietnia 2000 r. Przesłuchał biegłego i zarządził przygotowanie nowych dwóch opinii biegłych.

22. Wydaje się, że biegli odmówili sporządzenia opinii i 24 października 2000 r. sąd zarządził, by inny biegły przygotował opinię dodatkową.

23. Sąd odbył następne posiedzenie 30 maja 2001 r.

24. Kolejne posiedzenia odbyły się 11 lipca i 17 sierpnia 2001 r.

25. Kolejne posiedzenia odbyły się 27 lutego, 26 czerwca i 27 października 2002 r. Sąd postanowił, że powinna być przygotowana opinia biegłego.

26. 15 i 29 stycznia 2003 r. sąd odbył posiedzenia i przesłuchał biegłego.

27. Kolejne posiedzenia odbyły się 12 marca, 14 maja, 2 lipca, 5 sierpnia, 18 września, 9 listopada i 16 grudnia 2003 r. Niektóre z posiedzeń zostały odroczone.

28. 29 stycznia 2004 r. Sąd Rejonowy w Gdańsku odbył posiedzenie i 1 kwietnia 2004 r. wydał wyrok.

29. Oboje uczestnicy odwołali się 31 maja 2004 r.

30. Postępowanie trwa.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

31. Skarżąca zarzucała, że długość postępowania była nie do pogodzenia z wymogiem „rozsądnego terminu” przewidzianym w artykule 6 § 1 Konwencji, który w omawianym zakresie przewiduje:

„Przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym..., każdy ma prawo do... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez... sąd...”.

32. Rząd podważył ten argument.

33. Trybunał zauważył, że okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się nie w październiku 1988 r., kiedy skarżąca wszczęła postępowanie, ale 1 maja 1993 r., od kiedy obowiązuje uznanie przez Polskę prawa do składania skarg indywidualnych. Postępowanie trwa nadal.

Wynika stąd, że postępowanie trwa do tej pory niemalże szesnaście lat, z czego ponad jedenaście lat i cztery miesiące brane są pod uwagę przez Trybunał.

34. Oceniając rozsądną długość rozpatrywanego postępowania Trybunał weźmie pod uwagę stan postępowania na 1 maja 1993 r.

A. Dopuszczalność

35. Trybunał zauważa, że skarga nie jest oczywiście nieuzasadniona w rozumieniu art. 35 § 3 Konwencji. Ponadto zauważa, że nie jest ona niedopuszczalna z jakichkolwiek innych powodów. Dlatego też Trybunał uznaje skargę za dopuszczalną.

B. Przedmiot skargi

36. Trybunał przypomina, że rozsądna długość trwania postępowania musi być oceniona w świetle szczególnych okoliczności sprawy i z uwzględnieniem następujących kryteriów: stopnia skomplikowania sprawy, postępowania skarżącego i właściwych władz oraz wagi postępowania dla skarżącego (patrz, m.in., wyrok *Frydlender przeciwko Francji* [WI], nr 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

37. Trybunał często stwierdzał naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji w sprawach, które dotyczyły podobnych problemów jak niniejsza (zob. *Frydlender*, cytowany powyżej).

38. Po przeanalizowaniu całego przedłożonego materiału Trybunał uznaje, że Rząd nie przedstawił żadnych faktów lub argumentów zdolnych przekonać go, że w niniejszej sprawie należy dojść do innych wniosków. Opierając się na orzecznictwie dotyczącym tej problematyki, Trybunał uznaje, że w rozpatrywanej

sprawie długość postępowania była nadmierna i nie spełniała wymogu „rozsądnego terminu”.

Doszło więc do naruszenia artykułu 6 § 1.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

39. Artykuł 41 Konwencji przewiduje:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

40. Skarżąca domagała się 15 000 EUR z tytułu szkód materialnych oraz 12.500 EUR z tytułu szkód niematerialnych.

41. Rząd twierdził, że roszczenia skarżącej były nadmierne.

42. Odnosząc się do roszczenia za szkody materialne, Trybunał stwierdza, na podstawie przedstawionych mu dowodów, że skarżąca nie wykazała, że rzekomo doznane przez nią szkody materialne spowodowane zostały przez nadmierną długość rzezonego postępowania. W konsekwencji brak jest usprawiedliwienia dla przyznania jej jakiegokolwiek świadczenia z tego tytułu (patrz *mutatis mutandis*, *Kudła przeciwko Polsce* [WI], nr 30210/96, § 164, ECHR 2000-XI).

43. Trybunał uważa jednak, że skarżąca doznała szkód natury niematerialnej, w postaci cierpienia i frustracji spowodowanych przedłużającym się postępowaniem, które nie mogą zostać zrekompensowane samym orzeczeniem naruszenia. Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy oraz orzekając na zasadzie słuszności, Trybunał przyznaje skarżącej z tego tytułu kwotę 10 000 EUR.

B. Koszty i wydatki

44. Skarżąca domagała się także 2 000 EUR z tytułu zwrotu kosztów poniesionych przed sądami krajowymi oraz przed Trybunałem.

45. Rząd twierdził, że nie może ponosić odpowiedzialności za koszty i wydatki poniesione przez skarżącą w trakcie trwania postępowania przed sądami krajowymi.

46. Zgodnie z kryteriami ustalonymi w orzecznictwie, skarżący jest upoważniony do zwrotu kosztów i wydatków jedynie wtedy, gdy zostały one rzeczywiście poniesione oraz były konieczne i rozsądne co do kwoty. W niniejszej sprawie, uwzględniając powyższe kryteria oraz charakter sprawy, Trybunał uznaje, że kwota 1 000 EUR jest rozsądna.

C. Odsetki za zwłokę

47. Trybunał uważa, że odsetki za zwłokę powinny być ustalone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje*, że skarga jest dopuszczalna;
2. *Uznaje*, że doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji;
3. *Uznaje*, że
 - (a) pozwane państwo ma wypłacić skarżącej, z tytułu szkód niematerialnych, w ciągu trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji, następujące kwoty, które mają być przeliczone na walutę polską według kursu z dnia realizacji wyroku:
 - (i) 10 000 EUR (dziesięć tysięcy euro) z tytułu szkód niematerialnych,
 - (ii) 1000 EUR (jeden tysiąc euro) zwrotu z tytułu kosztów i wydatków,
 - (iii) jakikolwiek podatek, jaki może być pobrany od tych kwot;
 - (b) zwykłe odsetki według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe będą płatne od tej sumy od wygaśnięcia powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty;
4. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżącej dotyczącą zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie 5 października 2004 r., zgodnie z artykułem 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE
Kancelarz Sekcji

Nicolas BRATZA
Przewodniczący